

بسمه تعالی

گزارش نخست:

تغییر ساختار بخشهای مالی تجربه ترکیه

به پیوست چکیده ای از گزارش کارگروه آژانس نظارت و مقررات بانکی (BRSA)، صندوق بیمه و سپرده (SDIF)، معاونت خزانه داری (U o T) و بانک مرکزی ترکیه (CBT) راجع به نارسایی های ساختاری بانکهای دولتی نظیر توانایی پرداخت بدهکاری ارزی و غیر ارزی، بازارهای مالی، افزایش تورم و عدم پویایی آن، دور نمای کم توان رشد اقتصادی، و تهدید سرمایه های بانکی در دهه ۱۹۹۰ میلادی بوده که در چارچوب فعالیتهای کشور های گروه ۲۰ (G-20) در مارس ۲۰۰۹ میلادی تهیه و ارائه شده است. در سالهای مذکور سرمایه گذاری بین المللی افزایش چشمگیری داشته که همزمان اقتصاد ترکیه را با مشکلات عدیده ای روبرو ساخت. در این راستا می توان از کاهش سهم وام ها در کل داراییهای بانکی اشاره نمود که از ۴۷٪ به ۳۲/۸٪ و نسبت وام به سپرده از ۸۴٪ به ۵۱٪ در سال ۲۰۰۰ میلادی نام برد. نهایتاً ضعف سیستم بانکی جهت هدایت فعالیتهای سرمایه گذاری در دراز مدت توانایی خود را از دست داد. (در حال حاضر نسبت وام دهی به تولید ناخالص ملی بسیار پایین تر از کشورهای هم تراز ترکیه می باشد).

- عوامل و نقاط ضعف بانکها:

- ۱- بی ثباتی اقتصاد کلان.
- ۲- کسری بالای بخش عمومی.
- ۳- انحراف اثر گذاری فعالیت بانکهای دولتی.
- ۴- عدم آگاهی به مدیریت ریسک و درک ضعیف آن.
- ۵- عدم کارایی و تاخیر در تطبیق در اجرای استانداردهای بین المللی برای اعمال مقررات و نظارت بانکی.

بدین ترتیب سیستم بانکی ضعف ساختاری خود را که شامل عدم شناخت صحیح منابع خودی، ایجاد بانکداری کوچک و پراکنده، دارا بودن بیشترین سهام در بانکهای دولتی، کیفیت ناچیز دارایی ها، عدم اعتماد و آسیب پذیری به ریسک بازار، عدم کنترل داخلی، کمبود مدیریت ریسک و عدم شفافیت شرکتهای دولتی می شود، آشکار ساخت.

تمام این ضعف ها موجب گردید که در سال ۱۹۹۹ میلادی قانون جدید بانکی در انطباق با تحولات و توسعه استاندارد های بین المللی تصویب گردد. این قانون (شماره ۴۳۸۱ مورخ ژوئن ۱۹۹۹ میلادی) همگام با مقررات بین المللی بر چند نکته تاکید دارد: نقش مقررات گذاری و نظارت بر نظام بانکی به آژانس نظارت و مقررات بانکی و صندوق بیمه تفویض شد. این بخش مالی مقررات گذاری و نظارت زیر نظر (BRSA) قرار بگیرد و از سال ۲۰۰۰ میلادی اقدامات اجرایی را آغاز نماید.

- واکنش مقامات این کشور و مدیریت بحران

با شروع سال ۲۰۰۰ میلادی بانکهای دولتی و خصوصی ترکیه با عدم قابلیت تبدیل دارایی به نقدینگی مواجه گشتند و این امر موجب شد که بازارها آشفته و تقاضا برای ارز خارجی افزایش یابد. این فعل و انفعالات و عدم اعتماد بانکها به یکدیگر، عامل افزایش نرخ بهره سه رقمی گردید.
(صفحه ۲ گزارش).

نهایتاً با عدم توانایی بانکها به پرداخت بدهی ، باعث گردید تا از نرخ ارز شناور استفاده شود . بنابراین کنترل بانک مرکزی ترکیه با اولویت پرداخت بدهی بانکهای دولتی و دیگر فعالیت ها اقدام ذیل به اجراء گذاشت:

- ۱- اخذ و دریافت وام در ۲۴ ساعت و یا به صورت هفتگی.
- ۲- فعال نمودن روابط بین بانکی و راه اندازی بازار سهام استانبول.
- ۳- عدم اعطای مجوز به بهره بالاتر از حد نرخ اعلام شده.
- ۴- خریداری مجدد اوراق بهادار در مدت معین.
- ۵- ایجاد اوراق بهادار غیرنقدی که میان بانک ها قابلیت استفاده داشته باشد.

- در این فرایند واکنش بانک ها به شرح ذیل بود:

- ۱- بازسازی بازار مالی داخلی.
- ۲- اصلاح و اجرای قوانین جدید.
- ۳- نظارت بر استانداردهای ۲۶ بانک خصوصی.
- ۴- بهره وری و رقابت سالم در فرآیند مقررات.
- ۵- خصوصی سازی بانک ها.

با اصلاح برنامه ها در بخش بانکها ، دارایی اعلام شده از ۱۰۴ تریلیون لیر در سال ۲۰۰۰ به ۷۳۳ تریلیون لیر در سال ۲۰۰۸ رسید. (صفحه ۷ گزارش).

آسیب پذیری بانکها از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۸ علت اصلی بحران اقتصادی بوده است، لذا دولت ترکیه بعد از بهبودی اقتصادی کشور شعار "بانک قوی، اقتصاد قوی" را سرمشق خود قرارداد. در نتیجه این فعالیتها اقتصاد ترکیه توانست در مقابله با بحران مالی جهانی ۲۰۰۸ چهره انعطاف پذیرتری نشان دهد. عوامل دیگر که باعث شد اقتصاد ترکیه از خطرات بحران اقتصادی در امان بماند، استراتژی مدیریت بحران، سطح بالای هماهنگی بین مؤسسات اقتصادی، اراده قاطع برای اصلاح سیستم بانکی و اعتماد به برنامه ریزی بود.

- درسهایی از بحران بانکی این کشور

- ۱- تسریع و هماهنگی تصمیم گیری در بالای سطح مدیریت کشور.
- ۲- اعتبار و حمایت تیم مدیریت و همکاری دیگران با آنها .
- ۳- شفافیت و حمایت منصفانه نسبت به همه.
- ۴- حذف موانع و مشکلات در حوزه بانکها به طور دائم.
- ۵- عدم تاخیر در بخش پرداختها.
- ۶- تسریع و انجام اصلاحات در زمان برنامه ریزی شده.
- ۷- نظارت جهت عدم بازگشت بحران بوسیله آژانس های غیر وابسته با اختیار تام.
- ۸- تزریق نقدینگی نامحدود تا بعد از بحران.
- ۹- قانون مدون جهت اجرای مقررات بدون نیاز به حکمیت مجدد.

گزارش دوم

تجربه دولت ترکیه در تعدیل ساختار های مالی

این قسمت گزارش بوسیله خزانه داری ترکیه به سران کشور های شرکت کننده در اجلاس عالی گروه ۲۰ (G20) در آوریل سال ۲۰۰۹ میلادی در لندن ارائه شد.

- ۱- عدم قابلیت سیاست های وابسته به سرمایه گذاری های مالی، باعث تورم بیش از حد و نرخ بهره و نهایتاً عدم کارایی رشد از سال ۱۹۷۰ میلادی گردید.
- ۲- از نیمه سال ۱۹۹۰ میلادی بهبود اقتصادی تا حدودی موفقیت آمیز بود.
- ۳- با قوانین بانکی جدید در سال ۲۰۰۱ کسری بودجه افزایش یافته که پس از سال ۲۰۰۲ با تغییر سیاست های کلان این مشکل برطرف شد.
- ۴- ایجاد یک مرجع در قانون بانکی ۲۰۰۲ میلادی برای مدیریت بدهی های مالی و تضمین خزانه.
- ۵- ایجاد مدیریت اجرای قوانین مالی، شفافیت و مسئولیت پذیری دولتی با گسترش و فراگیر نمودن بودجه دولتی.
- ۶- ایجاد طرح استراتژی و گزارش سالانه در سال ۲۰۰۳.
- ۷- اصلاح مدیریت، ادغام تامین اجتماعی و بازنشستگی و بیمه همگانی کارمندان.
- ۸- تهیه، تحویل و خرید مصارف دولتی مشابه با قوانین اتحادیه اروپا.
- ۹- اصلاح بخش های اساسی قوانین و مقررات مالیاتی، اعلام قانون جدید مصوب سال ۲۰۰۶ میلادی بر درآمد شرکت ها و تغییرات مهم در مالیات بر درآمد فردی.
- ۱۰- اصلاح ساختار بودجه به وسیله اجرا و فعال نمودن خصوصی سازی.
- ۱۱- سیاست های قوی اجرایی بودجه و باز تاب آن و کاهش رقم کسری بودجه.
- ۱۲- اقدامات اساسی در بهبود سیاست های شفاف سازی، مسئولیت پذیری و پیش بینی. تصمیم های سیاسی و اجرای ملاحظات بودجه ای.

A.Hajjar